

Henseende, uagtet han jo havde vedkjendt sig, at han ikke kunde slutte sig til de religiøse Bekjendelser, som han hidtil praktisk nærmest havde haat at gjøre med, og foruden denne sin Optræden praktisk taget, tillige udvillede, at efter hans Opfattelse var det tilladt, hjemlet, ikke blot i Forholdets Natur, men — saaledes maatte hans Mening vel opfattes — ogsaa i Forholdene, som de praktisk havde udviklet sig, at Enhver, der afslagde Ed efter den gjældende Edsformular, i Virkeligheden indlagde i Formularen sit eget Subbegreb, og, jeg vil sige til, ogsaa sit eget Begreb om, hvad der skulde forstås ved det hellige Ord, saa at der forsaavidt heller ikke kunde være nogen Banfælgighed ved, at Enhver, hvilken Religionsbekjendelse han iøvrigt maatte have, kunde afslagge Eden efter den brugelige Edsformular. Forsaavidt altsaa de ærede Forslagsstillere ikke herved maatte ville fralægge sig Ansvar for disse Udtalelser og denne Opfattelse, og forsaavidt de ikke i den Henseende ville stille sig fra det ærede Medlem for Svendborg Amts 6te Valgtreds (Brandes), kunde det jo vistnok synes saa, at man fra den Side maatte gaa ud fra, at der ikke var nogensomhelst praktisk Trang til at fremkomme med et Lovforslag som det foreliggende. Jeg vil nu imidlertid være saa billig at erkjende overfor de ærede Medlemmer, at der jo kan have været nogen Anledning for dem til at fremkomme med et Lovforslag i Anledning af den Stjæbne, som et andet Forslag fra deres Side havde — jeg sigter naturligvis til Forslaget om et Mistillidsvotum til Thingets Formand — og jeg vil fremdeles ogsaa indbrømme de ærede Forslagsstillere, at det er jo smukt fra deres Side paa den Maade at give et Vidnesbyrd om, at man føler, at om man end er kommen over dette enkelte Tilfælde taant bien quo mal, har det dog været lidt generende, og man vil da helst søge at undgaa sige Ubhageligheder for Fremtiden. Dette finder jeg overmaade paaskjønnesværdigt fra de ærede Forslagsstilleres Side, og jeg vil endelig for det Ærde sige — og det er egentlig det væsentligste Afgjørende for mig — at uden Hensyn til Motivering og dens Bestaffenhed er jeg enig med de Herre i, at, hvad der er passeret, og hvad der fremtidig kunde passere, indeholder en stærk Opfordring til overhovedet at tage det Spørgsmaal, som nu engang er kommet frem, nemlig Edsafslæggelsen her i Danmark, under nærmere Overveielse. Forsaavidt altsaa sympathiserer jeg med eller er jeg tilbøjelig til at slutte mig til den Tanke, som har sat Sagen i Bevægelse fra de ærede Forslagsstilleres Side. Naar der nu imidlertid spørges, hvorvidt jeg ogsaa vil være enig i den Maade, hvorpaa Sagen søges gennemført fra de Herres Side, stiller Ringen sig noget anderledes. Foreløbig maa det være mig tilladt at bemærke, at jeg ikke kan være enig med, hvad de ærede Forslagsstilleres Ordspører (Berg) udtalte om den Maade, hvorpaa den for-

mentlig tilstedeværende Banfælgighed formentlig kunde løses. Det ærede Medlem udvillede, at der er blevet omtalt fire forskellige Maader, hvorpaa mulige Banfælgigheder om Afslæggelsen af Rigsdagseden kunde fjernes. Man kunde komme ud over Banfælgighederne ved en Bestemmelse, tagen af det enkelte Thing, naar der var Enighed tilstede mellem Thinget og Formanden, ved en Bestemmelse i Thingets Forretningsorden eller desl., eller det kunde ske ved en Rigsdagsafslutning, eller det kunde være Spørgsmaal om, hvorvidt Lov kræves, eller man kunde endelig ganske vist slippe ud over Banfælgighederne ved at forandre Grundlovens § 55. Det er nu ganske sandt, at der har været Spørgsmaal om alle disse forskellige Maader at klare Ringen paa, men naar det ærede Medlem udtalte sig derhen, at efter hans og de andre Forslagsstilleres Mening vilde man kunne have løst Sagen — saaledes forstod jeg ham — paa hvilkenomhelst af disse fire Maader, det skulde være, at der ialtfald efter deres Opfattelse ikke er Noget til Hinder for, at Banfælgighederne kunde løses særlig derved, at man i Thingets Forretningsorden vedtog, hvorledes det fremtidig skulde være, og at Thinget med sin Formand blev enig om, hvorledes det skulde være, saa maa jeg erklære mig ganske uenig med det ærede Medlem. Efter min Formening kan der ikke af et enkelt Thing — ja efter min Opfattelse ikke engang af begge Thing alene — tages Bestemmelse om, hvorledes en Grundlovsregel skal bringes til Udførelse, forsaavidt der kan være Spørgsmaal om, hvorvidt denne Udførelsesmaade maa siges at være stemmende med Grundloven eller ei. Denne Side af Sagen skal jeg imidlertid nu ikke nærmere komme ind paa, da de ærede Medlemmers Forslag jo gaar ud paa at løse Banfælgigheden ved Lov og ikke henstyder den under Thingets Afgjørelse. Jeg skal kun bemærke for at spare mig selv at tage Ordet og Thinget at høre mig oftere, naar Diskussionen kommer om det Lovforslag, der er paa Dagsordenen næst efter dette, at jeg ikke kan anse det for at være berettiget, naar man maatte mene, at man gennem Forretningsordenen vilde kunne ordne dette Spørgsmaal, som her ligger for. Jeg vender altsaa tilbage til den Maade, hvorpaa de ærede Forslagsstillere have ment, at Spørgsmaalet kunde klares. Jeg maa da nu i den Henseende for det Første udtale, at jeg finder, at der er endnu de samme Grunde, der talte imod at slaa en bestemt Edsformular for Rigsdagsmænd fast, som det var i 1849; det forekommer mig nemlig, at Rigsdagsmænd i den Henseende ikke skulle stilles paa en anden Maade end Borgerne, naar der overhovedet bliver Spørgsmaal om ædelige og høitidelige Forsikringer fra deres Side. Rigsdagsmændene skulle ikke have en aparte Ed for sig, men skulle, forsaavidt de overhovedet skulle afslægge Ed, afslægge den Ed, som ellers bruges her i Landet af de forskellige Religionsfamunds Med-